

CONSEJO VALENCIANO DEL COOPERATIVISMO

COMPAREIXENÇA

En el dia de hui compareix davant de la Secretaria del Consell Valencià del Cooperativisme la Sra. M. J. S. V., designada pel Consell Valencià del Cooperativisme per a dictar Laude en l'expedient CVC/254-A, seguit a instància del Sr. [REDACTED], contra la cooperativa [REDACTED], COOP.V., qui manifesta:

Que complint el mandat del Consell Valencià del Cooperativisme, en l'expedient mencionat, dicta el següent:

LAUDE ARBITRAL

Castelló de la Plana, 24 de maig de 2017

M. J. S. V., amb DNI núm. [REDACTED], designada àrbitra pel Consell Valencià del Cooperativisme en l'arbitratge de dret dalt referenciat, on actuen, com a demandant [REDACTED] amb DNI núm. [REDACTED], i com a demandada la cooperativa [REDACTED], Coop. V., examinades les qüestions controvertides per les parts, i atenent als següents

ANTECEDENTS

PRIMER. La designació per a l'arbitratge va ser realitzada per acord de la Comissió Delegada d'Arbitratge i Conciliació del Consell Valencià del Cooperativisme en la seua reunió de 29 d'octubre de 2016. S'ha constatat l'existència de clàusula arbitral inclosa en l'article 69 dels estatuts socials de la cooperativa [REDACTED], Coop. V.. Les parts no han presentat cap recusació contra l'àrbitra. L'acord fou notificat a l'àrbitra el 25 de novembre de 2016 (registre d'eixida, 5475), qui va acceptar la designació.

SEGON. La demanda d'arbitratge es va interposar pel demandant el 6 de juliol de 2016 (registre d'entrada 90890), davant el Consell Valencià del Cooperativisme. En aquesta, el demandant reclamava la determinació de la liquidació per la seua baixa com a soci de ██████████, Coop. V. així com el seu pagament per part de la demandada. El senyor ██████ estimava en 20.801,67 euros la xifra a fer efectiva per la cooperativa, que correspondria a la suma de les seues aportacions al capital social i de les entregues al Fons operatiu. Aquesta reclamació es sustentava en l'al·legació dels següents fets i fonaments de dret:

a) L'escrit, de 10 de setembre de 2015, del president del Consell rector de ██████████, Coop. V. (doc. 2, adjunt a la demanda), mitjançant el qual se li notificava al Sr. ██████:

- La fixació de l'efectivitat de la seua baixa de la cooperativa des del 31 d'agost de 2015.

- La qualificació de la baixa com obligatòria justificada.

- La voluntat de comunicar-li la liquidació sobre les aportacions obligatòries en el termini de dos mesos des de l'aprovació per l'Assemblea general dels comptes de l'exercici 2014/2015.

- L'afirmació de que no s'aplicaria cap deducció en l'esmentada liquidació degut al caràcter justificat de la baixa.

- L'advertiment sobre que el Consell rector podria fer ús de la facultat d'ajornar el reemborsament de les aportacions obligatòries, fins a un any, per tractar-se d'una baixa justificada.

b) L'escrit del demandant (doc. 5 adjunt a la demanda), de 31 de maig de 2016, adreçat al president de ██████████, Coop. V., reclamant el compliment, encara que fora molts mesos després, del compromís de fer i comunicar-li la liquidació de les aportacions obligatòries.

c) L'escrit del president de ██████████, Coop. V. (doc. 6 adjunt a la demanda) pel qual se li informava que:

- «L'import que li correspon per la liquidació de les seues aportacions obligatòries en la Cooperativa ascendeix a la quantitat de 310 euros»

- «Al tractar-se d'una baixa justificada, la Cooperativa no ha practicat cap deducció en l'anterior liquidació»

- L'ajornament del pagament en un any des del tancament de l'exercici en que el senyor ██████ va causar baixa, «fins el 31 d'agost de 2016»

- «La quantitat a reembossar meritarà l'interès legal dels diners», des de l'esmentada data de tancament de l'exercici en que va causar baixa.

d) L'enriquiment sense causa que es produiria en favor de la cooperativa, en no retornar-li al demandant les quantitats que li havia anat

deduint en les successives liquidacions per la comercialització de les taronges de les seues finques. En aquest sentit, aportava els següents documents:

- 1.2, «2n desemborsament de les seues aportacions», per la quantia de 1.863,10 euros.

- 1.3, «3r desemborsament de les seues aportacions», per la quantia de 1.863,10 euros.

- 1.5, «4t desemborsament de les seues aportacions», per la quantia de 1.863,10 euros.

- 1.7, «Aportació de Capital. 5^a Ap. Capital», per la quantia de 1.863,10 euros.

- 1.9, «Aportació de Capital. 7^a Ap. Capital», per la quantia de 1.863,10 euros.

La suma d'aquestes aportacions ascendix a la xifra de 9.315,5 euros

També aportava, d'una banda, els documents 1.1, 1.4, 1.6, 1.8, 1.10 i 1.11 que, per diverses quanties, documentarien successives aportacions al Fons Operatiu, per un total d'11.486,17 euros. D'altra banda, al revers dels documents 1.9 i 1.11 figuren dues notificacions que provarien com la cooperativa deduïa les quanties corresponents a les aportacions a capital i/o al Fons operatiu de les liquidacions per la comercialització de les taronges.

TERCER. La cooperativa [REDACTED], Coop. V. va presentar, amb data de 24 de novembre de 2016 (registre d'entrada 12651), escrit de contestació i oposició a la demanda on, amb caràcter previ:

- «es neguen tots i cadascú dels fets al·legats en la demanda d'arbitratge, tret d'aquells que expressament siguen reconeguts».

- es manifesta la disconformitat amb la qualificació pel demandant d'«arbitratge de dret i d'equitat», tot i que reconeix que la tramitació del procediment es fa en tant que «arbitratge de dret».

- s'oposa a l'arbitratge, per considerar que segons l'article 61.8 del Text refós de la Llei de cooperatives de la Comunitat Valenciana (en avant LCCV) en relació amb l'article 22.7 del mateix text legal, la clàusula compromissòria de l'article 69 dels seus estatuts no és aplicable al cas concret, ja que no estaria encara «exhaurida la via interna societària», en no haver recorregut el demandant davant el Comitè de recursos la notificació per la cooperativa de la quantia a retornar (doc. 6 adjunt a la demanda).

En segon lloc, i només per al supòsit que no prosperara l'oposició a l'arbitratge, entre els fets i fonaments de dret al·legats per la demandada s'afirma que «tenint en compte que (i) [REDACTED], Coop. V. no te reserves

voluntàries repartibles [...] i que (ii) les aportacions als fons operatius no son repartibles [...] sols procedix el reemborsament de les aportacions obligatòries conforme a la normativa vigent». En relació amb això, s'assenyala que, d'acord amb allò previst a l'article 18.3 dels Estatuts de la cooperativa (doc. 1 adjunt a la contestació a la demanda), «l'aportació obligatòria de cada soci al capital social [...] es fixa en la quantitat de 10 euros per fanecada». En els mateixos termes, la Memòria del projecte d'escissió que va donar origen a la constitució de [REDACTED], Coop. V. (que fa part de l'escriptura d'escissió que s'aporta com a doc. 2 adjunt a la contestació a la demanda) fa constar que «el capital social atribuït a la Cooperativa es determina en 114.990, integrats en 11.499 títols d'un valor nominal cadascú d'ells de 10 euros, subscrit i desemborsat pels socis, a raó d'un títol per fanecada». En base a tot això, [REDACTED], Coop. V. només «reconeix el dret de la actora a rebre el valor de les seues aportacions, xifrat en 310 euros».

Pel que fa a l'al·legació del demandat sobre l'eventual existència d'un enriquiment sense causa per la cooperativa, aquesta cita dues sentències en supòsits de baixa de persones sòcies de cooperatives on es plantejava l'existència d'enriquiment injust. En la primera, de la Sala 1ª del Tribunal suprem, de 22 de maig de 1989 (RJ 1989/3874), la cooperativa demandada «va acordar l'expulsió dels socis recurrents, donada la comissió pels mateixos d'una falta de caràcter greu; va procedir a reemborsar-lis el valor de la part social que lis corresponia, amb estricta subjecció a allò establert als Estatuts [...] i no estaven inclosos en l'actiu del balanç els fons de comerç, ni els possibles drets de traspàs dels locals, donada la prohibició legal». El Tribunal suprem acaba concloent que «no es possible parlar d'enriquiment sense causa, ja que la major o menor entitat del valor de la participació social, concedida als recurrents ve determinada per l'estricta aplicació d'unes regles establertes estatutàriament que lis serveixen de causa».

La segona sentència citada, de l'Audiència provincial de Burgos, de 13 de gener de 2014 (JUR 2014/39902), indica que «respecte a l'enriquiment injust que al·lega la part actora, deu produir-se sense justa causa, ço és, el desplaçament patrimonial cap a una part, amb el correlatiu empobriment de l'altra, no ha d'obeir a causa justificada alguna». Pel contrari, en el cas que es sotmetia al coneixement de l'Audiència de Burgos «hi ha una causa que les habilita, com els negocis jurídics celebrats amb anterioritat, que no han estat invalidats».

Per tots els arguments exposats, [REDACTED], Coop. V. acaba sol·licitant la desestimació total de la demanda interposada per Joaquín Llidó, imposant-li, a més a més, les costes del procediment.

QUART. Amb data de 5 de desembre de 2016 aquesta àrbitra va requerir les parts perquè proposaren els mitjans de prova que estimaren convenientes. Així mateix, va ordenar que se li donara trasllat a la part demandant de l'escrit de resposta a la demanda, presentat per la cooperativa demandada.

CINQUÈ. Amb data de 24 de febrer de 2017, varen ser admeses les proves proposades per les parts, consistents en el següent:

A. Prova proposada per la part demandant:

a) Documental, perquè es tinguen per aportats els documents que acompanyaven la demanda d'arbitratge.

b) Documental, perquè per l'òrgan de la cooperativa [REDACTED], Coop. V., que, d'acord amb els seus estatuts, tinga atribuïda tal funció, s'expedisca certificat per a constància en les actuacions, expressiva de:

1. Les liquidacions que la cooperativa ha practicat a [REDACTED] Silvestre durant el temps en què va tindre la condició de soci d'aquella, amb expressió de:

(i) els imports pagats per la cooperativa en concepte de preu de la taronja arreglada per esta en les finques propietat del senyor [REDACTED], durant tot el període en què este va mantindre la seua relació societària.

(ii) els imports de les deduccions practicades per la cooperativa sobre el preu de la taronja, indicant detalladament el concepte o conceptes a què es referix cada un dels imports deduïts per la cooperativa en el període de temps indicat;

I (iii) el saldo resultant de deduir del preu de la taronja pagat per la cooperativa l'import de les deduccions per ella practicades.

2. Els documents justificatius dels pagaments que la cooperativa [REDACTED], Coop. V. ha efectuat a [REDACTED] com a conseqüència de les liquidacions a què es referix el paràgraf anterior.

B. Prova proposada per la part demandada:

a) Documental, perquè es tinguen per aportats els documents que acompanyaven a l'escrit de contestació a la demanda.

b) Testifical dels testimonis que es detallen a continuació:

1. [REDACTED], directora financera de [REDACTED], Coop. V.

2. [REDACTED], membre del Consell rector de [REDACTED], Coop. V.
3. [REDACTED], membre del Consell rector de [REDACTED], Coop. V.

A més, aquesta àrbitra, en ús de la seua facultat de practicar les proves que estime pertinents i admissibles en dret, va acordar el requeriment a la cooperativa demandada per a que aportara la següent documentació:

1. Balanços de situació dels exercicis 2013/2014 i 2014/2015 de San [REDACTED], Coop. V., amb el detall que siga suficient dels comptes en que es puguen acreditar les aportacions de que es titular cada persona sòcia.
2. Certificació dels registres comptables en que s'hagen anotat les aportacions deduïdes al Sr. Llidó en totes les liquidacions que se li han efectuat durant els exercicis en que ha mantigut la seua qualitat de soci de [REDACTED], Coop. V. (veure al respecte els documents 1.2, 1.3, 1.5, 1.7 i 1.9 acompanyats a l'escrit de demanda d'arbitratge del Sr. [REDACTED]); així com qualsevol altra aportació que haja efectuat per igual concepte o quantia (1.863,10 euros).
3. Liquidació de les aportacions a capital a retornar, expressant separadament: quines són les aportacions obligatòries i, si escau, voluntàries, efectuades pel Sr. [REDACTED]; i si s'han efectuat deduccions i per quins conceptes (veure art. 61 LCCV, en especial els seus apartats 2 i 6).

Finalment, es va ordenar el trasllat a les parts dels seus escrits de proposició de prova; citar les parts per a la pràctica de la prova testifical; i requerir la cooperativa per a que aportara de forma escrita les preguntes per formular els testimonis.

SISE. Amb data de 10 de març de 2017 es va declarar la pertinència de les preguntes que la cooperativa pretenia formular els testimonis i es va donar trasllat al demandant per a que formulara les repreguntes que estimara convenients fer en la prova testifical.

Amb data de 21 de març de 2017 es va declarar la pertinència de les preguntes 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 15 i 16 proposades per [REDACTED] per a la seua formulació en la prova testifical; inadmitir les preguntes 9, 11, 12, 13 i 14 proposades pel demandant; i donar trasllat de les repreguntes a la demandada.

L'acte de pràctica de la prova testifical, inicialment fixat per al dia 23 de març de 2017, a les 11:00, a València, en la seu del Consell Valencià del Cooperativisme, va haver d'ajornarse, per una errada d'aquesta àrbitra. Demanades les disculpes corresponents, es va fixar una nova data, la del 7 d'abril de 2017, a la mateixa hora i el mateix lloc inicialment determinats.

SETÈ. El dia 7 d'abril de 2017 es va procedir a la pràctica de la prova testifical de la forma reflectida a l'Acta corresponent.

La testimoni [REDACTED], directora financera de [REDACTED], Coop. V., entre altres manifestacions, va afirmar que les aportacions obligatòries conforme els estatuts i que figuren en comptabilitat són de 10 euros per fanecada; que cap cooperativista te, «reflectida en llibres», una aportació superior a 10 euros per fanecada; que quan el senyor [REDACTED] va adquirir la condició de soci ella no estava a la cooperativa i no sap si se li va comunicar que, a més de les aportacions obligatòries estava obligat a efectuar altres aportacions de capital i al fons operatiu; que es cert, «perquè ho ha vist en llibres» que la cooperativa, quan practicava les liquidacions del valor de la taronja recollida en les finques del Sr. [REDACTED], deduïa els imports de les aportacions que havia d'efectuar a la cooperativa i li pagava el saldo resultant; que respecte de les deduccions per valor de 9.315 euros en concepte d'aportació a capital, «són aportacions però no totes van a capital, en llibres figuren 310 euros, a raó de 10 euros per fanecada», ignorant el fonament de la resta de les quantitats; que quan la cooperativa pagava el Sr. [REDACTED] el preu de la taronja, ja descontava els costos de recol·lecció, transport, confecció, despeses generals... etc.; que tenia notícies que el Sr. [REDACTED], a més de les aportacions a capital de 10 euros per fanecada ha fet altres aportacions, tot i que no a capital; que eixes altres aportacions «que no van a capital» no sap si són obligatòries o voluntàries, encara que recorda que «al menys una part eren voluntàries. No sap dir les quanties». Havent-li mostrat el document 1.9 adjunt a la demanda, se li va demanar que explicara els conceptes pels quals es varen deduir de la liquidació del preu de la taronja dos imports; la seua resposta va ser que «una part és el fons operatiu 2010, i l'altra quantitat se correspon a la sèptima part de l'aportació global que fa el soci que es divideix en 7 parts i es descompta en els 7 exercicis següents del pagament de les liquidacions. Eixa aportació global es divideix comptablement en varis conceptes: capital social, aportació voluntària, i la resta està dins dels fons propis de la cooperativa, però no sap ara mateix identificar el concepte».

El testimoni [REDACTED], conseller de [REDACTED], Coop. V., entre altres manifestacions, va afirmar que les aportacions obligatòries conforme els estatuts i que figuren en comptabilitat són de 10 euros per fanecada; que cap cooperativista te una aportació superior a 10 euros per fanecada; que va començar a treballar amb la

cooperativa en la campanya 2004/2005; que creu que el Sr. ■■■ no podia oposar-se a que la cooperativa li efectuara retencions pel concepte d'aportació a capital; que no te notícia que el Sr. ■■■, a més de les aportacions a capital de 10 euros per fanecada haguera fet altres aportacions al capital. Havent-li mostrat el document 1.9 adjunt a la demanda, se li va demanar que explicara els conceptes pels quals es varen deduir de la liquidació del preu de la taronja dos imports; la seua resposta va ser «fondo operatiu i la aportació a capital».

El testimoni ■■■, vicepresident de ■■■, Coop. V., entre altres manifestacions, va afirmar que les aportacions obligatòries conforme els estatuts són de 10 euros per fanecada, però que no sap si figuren en comptabilitat; que no li consta que cap cooperativista tinga una aportació superior a 10 euros per fanecada; que és fundador de la cooperativa, fa aproximadament 20 anys; que no sap si se li va comunicar al Sr. ■■■ que les aportacions obligatòries eren a raó de 10 euros per fanecada ni si a més de les obligatòries estava obligat a fer altres aportacions a capital i al fons operatiu; que no coneix la mecànica de les liquidacions que la cooperativa li practicava; que no sap si de les liquidacions del valor de la taronja la cooperativa li deduïa les aportacions que devia fer a la cooperativa; que no sap el fonament legal de les deduccions per valor de 9.315 euros en concepte d'aportació a capital; que no coneix el cas concret del Sr. ■■■ «però suposa que seria el mateix que amb tots els socis, que era una aportació obligatòria de 10 euros i unes aportacions voluntàries que anaven canviant durant els anys»; que no sap si el Sr. ■■■ podia oposar se a que la cooperativa li efectuara retencions pel concepte d'aportació a capital; que imagina que quan la cooperativa pagava el Sr. ■■■ el preu de la taronja, se li aplicaria el mateix sistema que a la resta de socis, que, efectivament, ja descomptava els costos de recol·lecció, transport, confecció, despeses generals... etc.; que no sap si el Sr. ■■■, a més de les aportacions a capital de 10 euros per fanecada haguera fet altres aportacions al capital. Havent-li mostrat el document 1.9 adjunt a la demanda, se li va demanar que explicara els conceptes pels quals es varen deduir de la liquidació del preu de la taronja dos imports; la seua resposta va ser que no sap «el que significa el que posa ahí».

VUITÉ. Amb data de 10 d'abril de 2017 el demandant va presentar, per registre d'entrada 1775, un escrit d'al·legacions en el que, davant les manifestacions de desconeixement dels testimonis envers les condicions en que el demandat havia estat admès com a soci i l'advertiment del representant de la cooperativa que, de la prova documental admesa només podien aportar la referida als darrers cinc anys, considerava necessari efectuar algunes precisions i aportar documentació "que per ser anteriors als darrers 5 anys no seran aportats per la Cooperativa que els va elaborar".

Entre les precisions i documents inclosos, el demandant aporta dos escrits de la cooperativa (docs. 1 i 3 adjunts a l'escrit d'al·legacions de 10/04/17) on, comunicant-li la seua admissió com a soci, ha d'efectuar "el desemborsament de les aportacions obligatòries a capital social, xifrades en aquest moment en 420,70 euros per fanecada. A l'esmentat document 3 adjunt a l'escrit d'al·legacions la cooperativa manifesta que el pagament s'ha de fer en set entregues, de 1.863,10 euros cadascuna, per un total de 13.041,70 euros. En un altre document aportat (nùm. 7) s'indica: «Aportació de Capital. 6^a Ap. Capital», per la quantia de 1.863,10 euros. Finalment, al document nùm. 8, la cooperativa li comunica que "li adeuda" varis imports, entre els quals hi figura el de 1.064,72 [euros] pel concepte "Fons Operatiu 2012", de la qual cosa el demandant dedueix el "caràcter reintegrable de les aportacions al Fons Operatiu".

Amb data de 25 d'abril de 2017 es va acordar, per mitjà de diligència d'ordenació, el trasllat a la part demandada de l'escrit d'al·legacions i els documents que l'acompanyaven presentats per la part demandant el 10 d'abril anterior; autoritzar la part demandada per què poguera al·legar el que estimar adient; i notificar de la mateixa diligència d'ordenació a la part demandant.

NOVÉ. L'11 d'abril de 2017 es va acordar el trasllat a la part demandant de la documentació aportada per la demandada per registre d'entrada 4607 de 7 d'abril de 2017; donar per conclús el termini de prova; i requerir les parts perquè presentaren les seues conclusions. Ambdues parts les presentaren dins del termini establert.

DESE. El demandant, [REDACTED], en el seu escrit exposa les següents conclusions:

- No cap admetre l'al·legació de la demandada de manca d'esgotament previ de la via interna ja que la cooperativa no ha notificat cap acord relatiu a la pràctica que la liquidació, susceptible d'obrir eixa via. Es basa en que en el seu escrit de 9 de juny (doc. 5 adjunt a les conclusions del demandant) la cooperativa es va limitar a «informar-li» de l'import que li correspondria per la liquidació: «310 euros».

- Respecte de les seues aportacions a capital social, la cooperativa hauria reconegut, en els documents presentats per ella el 7 d'abril de 2017, que la quantia total seria de 13.041,70 euros, idèntica a la que li va exigir la cooperativa en el moment de l'alta com a soci (doc. 3 adjunt a l'escrit de 10 d'abril de 2017 del demandant, registre d'entrada 1775). És en aquest darrer document i en el número 1 també adjunt a l'escrit de 10/04/17, on la cooperativa considera l'esmentat import com «aportacions obligatòries a

capital social». A eixe respecte, afirma que «el mode en que comptabilitzara la Cooperativa les meues aportacions [...] no és més que manifestació d'un acte unilateral de la Cooperativa i els seus comptables que (i) contravé els propis actes d'aquella». Per tot això, considera que, en base a allò previst als articles 61.6 del Text refós de l'LCCV i 25 dels Estatuts socials de la cooperativa, te dret al reemborsament dels 13.041,70 euros pagats en concepte d'aportacions obligatòries.

- Considera el demandant que també ha quedat provat al procediment que (i) va aportar al Fons operatiu de la cooperativa un total d'11.486,17 euros; (ii) que eixes aportacions varen ser obligatòries i coactives per a ell; (iii) que hauria quedat acreditat el caràcter reemborsable de les aportacions al Fons operatiu; i (iv) que cap norma legal o estatutària autoritza la cooperativa a quedar-se amb les quantitats aportades a eixe Fons.

- També reitera la seua convicció que ha quedat acreditat l'enriquiment sense causa de la cooperativa, en pretendre retornar-li només 310 euros dels 13.041,7 euros ingressats en concepte d'aportacions obligatòries al capital i dels 13.761,74 en concepte d'aportacions al Fons operatiu.

ONCÉ. La demandada, ██████████, Coop. V., en el seu escrit exposa les seues conclusions, reiterant les al·legacions fetes en la contestació a la demanda. Així:

- s'oposa a l'arbitratge, per considerar que segons l'article 61.8 del Text refós de l'LCCV en relació amb l'article 22.7 del mateix text legal, la clàusula compromissòria de l'article 69 dels seus estatuts no és aplicable al cas concret, ja que no estaria encara «exhaurida la via interna societària», en no haver recorregut el demandant davant el Comitè de recursos cl que la cooperativa considera «liquidació practicada».

- només per al supòsit que no prosperara l'oposició a l'arbitratge, s'afirma que com que «██████████, Coop. V. no te reserves voluntàries repartibles» i que «les aportacions als fons operatius no son repartibles (ja que aquestes aportacions tenen com a finalitat finançar programes operatius de la cooperativa reconeguda com OPFH, juntament amb l'ajuda financera de la Unió Europea [...] sols procedix el reemborsament de les aportacions obligatòries conforme a la normativa vigent». En relació amb això, s'assenyala que, d'acord amb allò previst a l'article 18.3 dels Estatuts de la cooperativa, «l'aportació obligatòria de cada soci al capital social [...] es fixa en la quantitat de 10 euros per fanecada».

- de la prova testifical practicada només resenya la cooperativa que els tres testimonis han manifestat que l'aportació obligatòria de tots els socis és de 10 euros per fanecada.

- respecte de les aportacions realitzades al Fons operatiu s'esmenta el número 12 de l'Exposició de Motius de l'Ordre EHA 3360/2016, de 21 de desembre, sobre els aspectes comptables de les societats cooperatives que

indica que, entre les aportacions regulades en la Norma tercera de l'Ordre, dedicada al tractament d'«altres aportacions dels socis no reintegrables» [...] «poden estar les aportacions dels socis als fons operatius de les cooperatives reconegudes com Organitzacions de Productors de Fruïtes i Hortalisses». En eixa menció fonamenta la cooperativa la seua consideració de que «les aportacions als fons operatius, expressament tenen el caràcter d'aportacions de socis no reintegrables, per la qual cosa no procedirà el reemborsament sol·licitat».

- finalment, es nega l'existència d'un enriquiment injust per part de la cooperativa, que hauria fet la liquidació de les aportacions del soci i aquesta estaria «realitzada de conformitat amb allò previst en la normativa de cooperatives societària, comptable i estatutària». Es reitera la citació de les dues sentències ja esmentades a la contestació a la demanda: la de la Sala 1ª del Tribunal suprem, de 22 de maig de 1989 (RJ 1989/3874), i la de l'Audiència provincial de Burgos, de 13 de gener de 2014 (JUR 2014/39902).

DOTZÉ. Amb data de 22 de maig de 2017 es va declarar el procediment conclús per a dictar laude arbitral.

S'han complert les formalitats requerides tant per la Llei 60/2003, de 23 de desembre, d'arbitratge (en endavant, LA) com pel Text refós de la Llei de cooperatives de la Comunitat Valenciana, particularment, els principis d'audiència, contradicció i igualtat processal entre les parts.

FONAMENTS

PRIMER. És, aquest, un arbitratge de dret, ja que l'article 34.1 de la LA limita els arbitratges d'equitat als supòsits en els quals les parts els hagen autoritzat expressament, i aquest no és el cas.

SEGON. Sobre l'oposició a l'arbitratge per manca d'exhauriment de la via interna d'impugnació

La cooperativa [REDACTED], Coop. V. va oposar-se a l'arbitratge al·legant en el seu escrit de resposta a la demanda que la clàusula compromissòria de l'article 69 dels seus estatuts ("La solució de les qüestions litigioses i reclamacions que puguen sorgir entre la cooperativa i els seus socis es sotmetran, esgotada la via interna societària a l'arbitratge cooperatiu regulat per la Llei de cooperatives de la Comunitat Valenciana en tots els supòsits en que no estiga expressament prohibit, amb el compromís exprés d'esta cooperativa i dels seus socis de complir el laude que al seu dia es dicte") no era aplicable a aquest cas atès a que no estaria encara «exhaurida la via interna societària», per no haver recorregut la demandant l'acord del Consell davant el Comitè de recursos. Correspon a aquesta àrbitra decidir sobre l'excepció plantejada, en virtut del que preveu l'article 22.3 de la LA.

Es fonamenta la manca d'exhauriment de la via interna en l'aplicació de l'article 61.8 del TRLCCV, que estableix que "el soci o sòcia disconforme amb l'import a reemborsar, o amb l'ajornament, podrà impugnar-lo pel procediment previst a l'article 22.7 d'aquesta llei". Aquest darrer, a la seua vegada, indica que "Si la persona sòcia afectada no està conforme amb la decisió del consell rector sobre la baixa, expulsió o qualificació de la baixa, podrà recórrer contra esta en el termini d'un mes des que li va ser notificada, davant del comitè de recursos, que haurà de resoldre en el termini de dos mesos o, a falta d'això, davant de l'assemblea general, que resoldrà en la primera reunió que tinga lloc. Després d'haver transcorregut els terminis esmentats sense haver-se resolt i notificat el recurs, s'entendrà que este ha sigut estimat. En el cas que el recurs no siga admès o es desestime, l'acord del comitè de recursos o de l'assemblea general podrà sotmetre's en el termini d'un mes, des de la notificació de l'acord corresponent, a l'arbitratge cooperatiu regulat en esta llei o impugnar-se davant del jutjat competent per la via prevista en l'article 40".

Entén la cooperativa demandada que la Llei exigeix la interposició de recurs davant el comitè de recursos per part del demandant per la seua disconformitat amb l'import a reemborsar com a conseqüència de la seua baixa, com a "pas previ i necessari" per a acudir a l'arbitratge cooperatiu. En suport d'aquest argument cita dos Laudes del Servei Basc d'Arbitratge Cooperatiu: el primer (9/2013, de 4 de juliol) sosté que "L'obligació d'esgotar prèviament la via interna no pot considerar-se arbitrària o contrària als drets dels socis, sinó acord amb la interpretació sistemàtica de la Llei de Cooperatives d'Euskadi i conforme amb els principis que la informen"; el segon (1/2008, de 23 de gener) indica que "L'incompliment de la via interna no és una limitació a la tutela judicial efectiva, sinó que respon als principis propis del cooperativisme, com son l'autonomia, autogestió, autorregulació i autocontrol [...] es trata d'un requisit de procedibilitat previ i, per tant, insubsanable"). No compartim aquesta interpretació.

En primer lloc, cal incidir en que estem debatent sobre la possible vulneració per part de la cooperativa d'un dret del soci: el dret a "rebre la liquidació de la seua aportació en cas de baixa" (art. 25, e, LCCV). Cal interpretar, doncs, de manera restrictiva l'aplicació d'eventuals requisits limitadors d'aquest dret substantiu. En eixe sentit, s'ha de fer esment a que nosaltres sí que considerem que el text legal regulador del procediment per a exercir el seu dret (art. 61.8 en relació amb el 22.7 LCCV) li atorga a la persona sòcia la possibilitat, que no l'obligació, d'impugnar l'acord corresponent per l'esmentada via.

En eixe sentit, sent cert què, en efecte, la via interna d'impugnació és una de les manifestacions dels principis d'autonomia, autogestió, autorregulació i autocontrol amb que compta la cooperativa en el seu funcionament, no ho és menys que imposar-li-la, en tot cas, a les persones sòcies, podria portar a supòsits en els que es puga posar en perill el dret constitucional a la tutela judicial efectiva (art. 24 CE).

Un d'ells seria precisament el cas que ens ocupa en què, com ha fet veure el demandant, la cooperativa demandada no ha fet una liquidació pròpiament dita de les aportacions al capital del soci, en el sentit recollit a l'article 61 LCCV fins la contestació a la demanda d'arbitratge, per la qual cosa hauria estat impossible recórrer-la. En efecte, en l'escrit del president de la cooperativa de data 9 de juny de 2016 (doc. 6 adjunt a la demanda), es limita a «informar» el soci que «l'import que li correspon per la liquidació de les seues aportacions obligatòries en la cooperativa ascendix a la quantitat de 310 euros». No s'explica en eixa comunicació (i) com s'ha arribat a la determinació d'eixa quantitat; (ii) si existeixen reserves voluntàries repartibles; (iii) si la liquidació es fa amb efectes al tancament de l'exercici social en el que causa baixa el soci i si s'han deduït pèrducs imputades i imputables a la persona sòcia; ni, sobre tot, (iv) quin és el valor acreditat de totes les aportacions a capital realitzades, siguen obligatòries (art. 61.2) o voluntàries (art. 62.6).

Davant tot això, entenem que el dret a una tutela judicial (o arbitral) efectiva sustenta el manteniment de l'exercici alternatiu de la reclamació directa, siga davant els tribunals de justícia, siga mitjançant l'arbitratge.

No cap, doncs, admetre l'oposició a l'arbitratge al·legada per la Cooperativa.

TERCER. Sobre la naturalesa de les aportacions dineràries realitzades pel senyor [REDACTED] a [REDACTED], Coop. V.

A. El demandant ha anat aportant al llarg del procediment documents que proven la realització d'aportacions al capital de la cooperativa per una quantia total de 13.041,70 euros. Així, en el document 3 adjunt a l'escrit de 10 d'abril de 2017 del demandant es comprova que la cooperativa, en comunicar-li l'aprovació del seu ingrés com a soci li indica també que ha d'efectuar «el desemborsament de les aportacions obligatòries a capital social, xifrades en aquest moment en 420,70 euros per fanecada en la forma i en els terminis següents: A partir del rebut d'aquesta carta deurà ingressar al nostre compte corrent [...] la quantitat de 1.863,10 euros [...]. La resta d'11.178,60 euros, se li cobrarà en 6 anys a descomptar de la seua liquidació de les esmentades campanyes. Amb la qual cosa la seua aportació total puja a 13.041,70 euros».

La realitat d'aquestes aportacions queda corroborada amb els documents 1.2, 1.3, 1.5, 1.7 i 1.9 adjunts a l'escrit de demanda, així com el document número 7 de l'escrit d'al·legacions del demandant de 10/04/17; en ells es fa referència a que les successives entregues de 1.863,10 euros cadascuna es fan en concepte ja siga de «desemborsament de les seues aportacions» ja siga d'«aportació de capital». També s'aporta, com a document número 4 de l'escrit d'al·legacions del demandant de 10/04/17 un resguard d'ingrés pel senyor Llidó a un compte de ██████████ Coop. V. de 1863,40 euros, el 4 de novembre de 2004.

A més a més, a l'Annex I de l'escrit presentat per la cooperativa el 7 d'abril de 2017, si es sumen les deduccions que hi comptabilitza com «capital social», «reserva legal» i «reserva voluntària», la quantia total seria, precisament, de 13.041,70 euros. I com ha al·legat el demandant, el mode en que comptabilitzara la Cooperativa les aportacions de les persones sòcies no és en absolut demostratiu de la seua veritable naturalesa; el que ha quedat acreditat és que al senyor ██████ se li van requerir en qualitat d'aportacions a capital de caràcter obligatori.

I ni la realitat de les aportacions ni la seua naturalesa d'aportacions obligatòries al capital varen quedar desvirtuades per les declaracions efectuades a la prova testifical, on els tres testimonis varen incórrer en diverses contradiccions i desconeixements al respecte.

Per tot això, considera aquesta àrbitra que, en base a allò previst als articles 61 del Text refós de l'LCCV i 25 dels Estatuts socials de la cooperativa, el demandant té dret al reemborsament dels 13.041,70 euros pagats en concepte d'aportacions obligatòries al capital.

B. No nega la cooperativa demandada la realitat de les aportacions del senyor Llidó al Fons operatiu, per una quantia total d'11.486,17 euros. El

debat es posa respecte del caràcter reemborsable o no d'aquestes aportacions en el moment de la baixa de la persona sòcia. Estima el demandant que hauria quedat acreditada aquesta característica pel fet que al document núm. 8 adjunt al seu escrit de 10 d'abril de 2017, la cooperativa li comunica que "li deu" varis imports, entre els quals hi figura el de 1.064,72 [euros] pel concepte "Fons Operatiu 2012", de la qual cosa el demandant deduïx el "caràcter reintegrable de les aportacions al Fons Operatiu". De la seua banda, la cooperativa reitera que «les aportacions als fons operatius, expressament tenen el caràcter d'aportacions de socis no reintegrables» degut a que el número 12 de l'Exposició de Motius de l'Ordre EHA 3360/2016, de 21 de desembre, sobre els aspectes comptables de les societats cooperatives «indica que, entre les aportacions regulades en la Norma tercera de l'Ordre, dedicada al tractament d'«altres aportacions dels socis no reintegrables» [...] «poden estar les aportacions dels socis als fons operatius de les cooperatives reconegudes com Organitzacions de Productors de Fruites i Hortalisses». Tot i això, a l'esmentat Annex I de l'escrit presentat per la cooperativa el 7 d'abril de 2017, hi figura, sota el concepte «AFO (devolució de fons operatius)» una quantia de 2.407,57 euros.

El ben cert és que la naturalesa d'aquestes aportacions de les persones sòcies al Fons operatiu és controvertida. Segons Server i Marín (2002, 115¹), l'Organització de productors «pot plantejar-se la devolució de les esmentades contribucions si la seua situació financera futura li permet fer-li front, ja que la normativa comunitària no ha establert limitacions al respecte». D'altra banda, l'article 30 dels Estatuts socials de [REDACTED], Coop. V. estableix que ha de ser l'assemblea general de l'Organització la que fixe les quanties i «les modalitats» de les contribucions financeres efectives dels productors associats. En virtut de tot això, cap concloure que si be podria haver-se acordat per l'assemblea de la cooperativa la devolució, en tot o en part, de les aportacions de les persones sòcies al Fons operatiu d'algun exercici, serien decisions que correspondrien a la cooperativa, i no cabria sostindre un dret subjectiu de la persona sòcia al seu reemborsament en tot cas.

Per tot això, considera aquesta àrbitra que no queda acreditat el dret del demandant al reemborsament dels 11.486,17 euros pagats en concepte d'aportacions al Fons operatiu.

1 Ricardo J. Server Izquierdo; M.^a del Mar Marín Sánchez (2002), "Los fondos operativos en la Organización Común de Mercados de Frutas y Hortalizas. Repercusiones tributarias y en la información económico-financiera de la empresa y socios", en *Estudios Agrosociales y Pesqueros*, 194-2002 (pp. 111-125), http://www.mapama.gob.es/ministerio/pags/Biblioteca/Revistas/pdf_reeap/%2Fr194_05.pdf, 24/05/17, 21:34.

En conseqüència, i prenent en consideració els antecedents i els fonaments exposats, dicte la següent

RESOLUCIÓ

Mitjançant la qual, estimant parcialment les pretensions de [REDACTED] davant la cooperativa [REDACTED], Coop. V., declare:

1. Que la liquidació de les aportacions al capital de [REDACTED] en la cooperativa [REDACTED], Coop. V. suposa un import líquid a reemborsar de 13.041,70 euros.

A aquesta quantitat se li ha d'afegir la que resulte d'aplicar l'interès legal dels diners des del tancament de l'exercici de la data d'efectes de la baixa (61.5 LCCV 2003). En eixe sentit, la cooperativa va establir l'efectivitat de la baixa «des del dia 31 d'agost de 2015». Per tant, les quanties a afegir són les que s'indiquen en la següent taula:

exercici	Interès legal	quantitat
Setembre/Desembre 2015	3,50%	152,15 €
2016	3,00%	391,25 €
TOTAL:		543,40 €

Tot això fa que la quantia total a reemborsar per [REDACTED], Coop. V. a [REDACTED] siga de 13.585,10 euros.

2. Que les costes de l'arbitratge se li imposen íntegrament a la cooperativa demandada, en haver-se apreciat per aquesta àrbitra temeritat en el seu comportament (art. 394 Llei d'enjudiciament civil).

